

Sygn. akt *IC 1169/15*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lutego 2016 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: **SSO Halina Plasota**

Protokolant: Piotr Brodowski

po rozpoznaniu w dniu 8 lutego 2016 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa **A. M. (1), B. C., A. J., J. K. (1) i P. C.**

przeciwko **(...) S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę

I. Zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda A. M. (1) kwotę 30.000 (trzydzieści tysięcy) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lipca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i z dalszymi odsetkami za opóźnienie do dnia zapłaty;

II. Zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki B. C. kwotę 30.000 (trzydzieści tysięcy) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lipca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i z dalszymi odsetkami za opóźnienie do dnia zapłaty;

III. Zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki A. J. kwotę 15.000 (piętnaście tysięcy) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lipca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i z dalszymi odsetkami za opóźnienie do dnia zapłaty;

IV. Zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki J. K. (1) kwotę 15.000 (piętnaście tysięcy) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lipca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i z dalszymi odsetkami za opóźnienie do dnia zapłaty;

V. Zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda P. C. kwotę 15.000 (piętnaście tysięcy) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lipca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i z dalszymi odsetkami za opóźnienie do dnia zapłaty;

VI. W pozostałym zakresie powództwo oddala;

VII. Zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów solidarnie kwotę 764 (siedemset sześćdziesiąt cztery) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego po częściowym wzajemnym skompensowaniu;

VIII. Zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda A. M. (1) kwotę 1500 (tysiąc pięćset) złotych tytułem zwrotu opłaty od pozwu w części uwzględnionej;

IX. Zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki B. C. kwotę 1500 (tysiąc pięćset) złotych tytułem zwrotu opłaty od pozwu w części uwzględnionej;

X. Zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki A. J. kwotę 750 (siedemset pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu opłaty od pozwu w części uwzględnionej;

XI. Zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki J. K. (1) kwotę 750 (siedemset pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu opłaty od pozwu w części uwzględnionej;

XII. Zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda P. C. kwotę 750 (siedemset pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu opłaty od pozwu w części uwzględnionej.

Sygn. akt *IC 1169/15*

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 13 października 2015 roku wniesionym przeciwko (...) Spółka Akcyjna w W. powodowie A. M. (1), B. C., wnieśli o zasądzenie od pozwanego kwoty po 50 000 zł, zaś A. J., J. K. (1) i P. C. kwoty po 25 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę po śmierci A. M. (2) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia na ich rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że w dniu 07 listopada 2004 r. w miejscowości M. doszło do wypadku, w trakcie którego sprawca kierując samochodem osobowym marki D. (...) o nr rej. (...) poprzez umyślne naruszenie zasad bezpieczeństwa w ruchu spowodował wypadek samochodowy, w którym został potrącony pieszy A. M. (2). Na skutek tego zdarzenia A. M. (2), w wyniku doznanych obrażeń ciała, poniósł śmierć na miejscu. Sprawca tego zdarzenia został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Poznaniu, XXIII Wydziału Karnego, z dnia 03 października 2005 r., sygn. akt XXIII K 715/05. Orzeczenie to zostało utrzymane w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu, IV Wydział Karny, z dnia 28 kwietnia 2006 r., sygn. akt IV Ka 565/06. Powodowie pismem z dnia 26 maja 2014 r. zgłosili szkodę do pozwanego (...) Zakładu (...), który decyzją z dnia 23 czerwca 2014 r. odmówił wypłaty zadośćuczynienia na rzecz powodów, przyjmując jednocześnie 50% przyczynienie się pozwanego do powstania szkody. W następstwie tej decyzji (...) Zakład (...) wypłacił na rzecz powoda A. M. (1) kwotę 1234,95 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu (kwota ta stanowi 50% z kwoty przyznanej – 2469,90 zł). W pozwie powodowie wskazali, że nie kwestionują przyjętego 50% przyczynienia się poszkodowanego do zaistniałej szkody.

Swoje roszczenia powodowie wywodzą z art. 448 k.c., w związku z art. 24 k.c., powołując się w piśmie z dnia 26 maja 2014 r. na orzeczenia Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 15 marca 2012 r. I CSK 314/11, LEX nr 1164718; uchwałę z dnia 13 lipca 2011 r. III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10/59; uchwałę z dnia 22 października 2010 r. III CZP 76/10, OSNC 2011/B/42/106), w których to dopuszczono możliwość zasądzania zadośćuczynienia w zakresie szkód powstałych przed dniem 03 sierpnia 2008 r. na rzecz osób najbliższych zmarłego w sytuacji, kiedy śmierć miała miejsce na skutek deliktu.

W odpowiedzi na pozew, z dnia 11 grudnia 2015 r., pozwany (...) Zakład (...) z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany podniósł, że w jego ocenie prawnej, powodowie nie mają możliwości by żądać uwzględnienia powództwa. Według pozwanego orzecznictwo Sądu Najwyższego nie przesądza jednoznacznie problematyki zasadności wywodzenia roszczeń z art. 448 k.c., w związku z art. 24 k.c. Pozwany podniósł, iż w dniu śmierci A. M. (2) – 07 listopada 2004 r. – orzecznictwo nie знаło problematyki naruszenia dóbr osobistych pod postacią zerwanych więzi rodzinnych. W opinii pełnomocnika pozwanego, orzeczenia te nie mogą mieć mocy wstecznej.

Pozwany odniósł się krytycznie również do kwestii istnienia dobra osobistego pod postacią więzi rodzinnych. W jego ocenie więź rodzinna nie stanowi dobra osobistego, z racji tego, iż zakłada ona pewną relację grupową członków danej rodziny, którzy mogą różnie podchodzić do siebie nawzajem (mniej lub bardziej uczuciowo). Wobec powyższego, strona pozwana uważa, że wysokość dochodzonych kwot jest zbyt wygórowana i niewspółmierna do krzywdy, jaką powodowie ponieśli (odpowiedź na pozew – k. 80).

W momencie zamknięcia rozprawy stanowisko stron nie uległo zmianie.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 07 listopada 2004 roku w miejscowości M. doszło do wypadku. Kierujący pojazdem marki D. (...) o nr rej. (...), D. M. jadąc z nadmierną prędkością około 80 km/h, podczas gdy na danym odcinku drogowym obowiązywało administracyjne ograniczenie prędkości do 50 km/h, potrącił pieszego A. M. (2) przekraczającego jezdnię poza wyznaczonym przejściem dla pieszych. Na skutek przedmiotowego zdarzenia A. M. (2) poniósł śmierć na miejscu (okoliczności bezsporne wynikające z treści wyroku Sądu Rejonowego w Poznaniu XXIII Wydział Karny, XXIII K 715/05 – k. 18-19). W momencie tegoż zdarzenia A. M. (2) miał ponad 2,8 promila alkoholu, w związku z czym ubezpieczyciel przy likwidacji szkody w zakresie zwrotu kosztów pogrzebu potrącił 50% przyczynienie się poszkodowanego do powstania szkody (okoliczność przyznana przez powodów – ujęta w wymiarze dochodzonej kwoty z tytułu zadośćuczynienia)

Niespornym jest, że w chwili wypadku A. M. (2) miał sześćdziesiąt sześć lat. Mieszkał on w jednym domu z synem, córką oraz jej dziećmi. Wiódł on aktywny tryb życia. Prowadził gospodarstwo domowe, łowił ryby, zbierał grzyby, uprawiał przydomowy ogródek, hodował wiele gatunków zwierząt. Znany był jako tzw. „złota rączka” i z tego powodu sam realizował w domu drobne naprawy oraz remonty. Po śmierci żony w 1996 r., która nastąpiła w wyniku ciężkiej choroby, przejął na siebie część jej obowiązków (zeznania powódki B. C. – k. 113-116). Jako senior rodu cieszył się ogromnym poważaniem i szacunkiem nie tylko rodziny, ale również sąsiadów, przyjaciół oraz lokalnej społeczności (zaświadczenie o wyborze do Gromadzkiej Rady Narodowej w R. – k. 28).

W chwili wypadku ojca A. M. (1) miał 28 lat (obecnie – 40 lat). Ojciec z synem byli mocno związani. W trakcie odbywania przez A. M. (1) służby wojskowej prowadzili ze sobą korespondencję listową (kopia części korespondencji – k. 31-34). Po zakończeniu służby wojskowej, ojciec wspierał syna w trakcie poszukiwania przez niego pracy. Po rozpoczęciu pracy powód wspierał ojca finansowo – dokładał się do kosztów utrzymania domu, opłacania rachunków. Śmierć ojca wywołała u A. M. (1) poczucie straty; powód załamał się, wpadł w nałóg hazardu. Ten stan trwał „dobre półtora roku”. Pomagała mu w tym okresie jego dziewczyna, późniejsza żona (zeznania powoda A. M. (1) – k. 110-113). Obecnie jest żonaty, ma syna i córkę, oboje w wieku sześciu lat. Wciąż mieszka w domu rodzinnym, odczuwając brak ojca oraz brak tego, iż jego dzieci nie znały dziadka, wspomnianego zwłaszcza przy świętach. A. M. (1) nie leczył się po śmierci ojca, nie korzystał z pomocy psychologa ani także konsultacji psychiatrycznej. Obecnie pracuje, ma ułożone życie rodzinne.

W chwili śmierci ojca, powódka, B. C. miała 39 lat (obecnie – 51 lat). Jako pierwsze dziecko, często w dzieciństwie chore, ojciec otaczał ją szczególną opieką. W dacie zdarzenia objętego pozwem mieszkała wraz z ojcem, bratem i swoją trójką dzieci, W wyniku rozpadu jej dwóch małżeństw, jej dzieci wychowywały się bez ojca. Z tego też powodu, A. M. (2) pełnił dla wnuków po części rolę ojca, pomagając w opiece nad dziećmi. Ojciec wykazywał w stosunku do tej powódki wiele wyrozumiałości oraz miłości, nie tylko ze względów zdrowotnych ale także z powodu jej nieudanego życia osobistego. Wspierał ją finansowo w trakcie budowy domu, a także był podporą w trakcie jej sprawy rozwodowej. Powódka B. C. miała problemy związane z podziałem majątku z drugim mężem, a nie mogła już liczyć na pomoc ojca w tym zakresie z powodu jego nagłego zgonu. Po rozwodzie z mężem miała depresje – „brała zwykłe leki ziołowe”. Obecnie stan zdrowia nie jest najlepszy. Po śmierci ojca kłopoty jej uległy powieleniu – wystąpiły problemy z bratem A., a w kolejnych trzech latach z synem P.. Nie miała wtedy wsparcia ze strony ojca, którego śmierć mocno przeżywała przez pierwsze dwa lata. Obecnie wspomina ojca przy świątecznych spotkaniach, bywając na grobie rodziców przynajmniej raz na dwa miesiące. Po wyprowadzce córek, mieszka z synem P., pracując na pół etatu jako listonosz.

Powódka A. J. w chwili tragicznej śmierci dziadka miała 17 lat. Z uwagi na rozwód jej rodziców i na zdiagnozowaną u niej chorobę, A. M. (2) opiekował się nią szczególnie starannie. Pomagał jej w nauce, odpytywał z zadanych lekcji. Razem z jej rodzeństwem spędzali wspólnie czas. Po tragicznej śmierci dziadka, powódka opuściła się w nauce oraz zaczęła uciekać z lekcji. Korzystała wtedy z pomocy psychologa szkolnego. Dopiero jak poznała męża „zaczęło jej się

układać”. Obecnie posiada drugą grupę inwalidzką, a od roku korzysta z pomocy psychologa, bowiem „nie daje sobie rady z chorobą”; mieszka z mężem we własnym domu.

W chwili śmierci dziadka powódka J. K. (1) miała 22 lata (obecnie 34 lata). Powódka jest najstarszą wnuczką A. M. (2). Z racji rozwodu rodziców, to dziadek zastępował jej ojca. Był dla niej „autorytetem mężczyzny”, osobą której mogła się zwierzać ze swoich zmartwień i kłopotów. W dniu jego śmierci miała narzeczonego; była w piątym miesiącu ciąży. Po tym zdarzeniu narzeczony (obecny mąż) zabrał ją do siebie. Zażywała wtedy, przepisane przez lekarza, leki na uspokojenie. Nie leczyła się jednak psychiatrycznie. Była jedynie, z własnej inicjatywy, na trzech poradach psychologicznych.

W pełni przyszła do siebie dopiero po urodzeniu córki (zeznania powódki J. K. (1) – k. 118-120). Obecnie jest sytuacja jest stabilna. Żał jej, że córka nie poznała dziadka.

W chwili śmierci dziadka P. C. miał 14 lat (obecnie 26 lat). Zmarły był pierwszą osobą, do której powód P. C. zwracał się kiedy miał problemy, bowiem rodzice jego się rozstali; z ojcem utrzymywał kontakty weekendowe. Dziadek pomagał mu w nauce. Po śmierci dziadka powód P. C. opuścił się w nauce (pismo z Gimnazjum nr 2 im. J. K. (2) w M. z dnia 06 maja 2005 r. – k. 35). Powtarzał 2 i 3 klasę gimnazjum. Po śmierci dziadka wpadł w złe środowisko. Efektem powyższego było sięgnięcie po narkotyki, co doprowadziło go do leczenia odwykowego (karta leczenia szpitalnego powoda P. C. z dnia 16 października 2007 r. – k. 36). Po 18 roku życia, jak sam określił, „ogarnął się”. Obecnie pracuje, nie ma żony ani dzieci, mieszka z matką. Utrzymuje kontakty z pozostałą rodziną.

Powyższy stan faktyczny Sąd oparł na powołanych powyżej dokumentach, (których wiarygodności strona pozwana nie zakwestionowała (zgodnie zaś z treścią 244 k.p.c., dokumenty te stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone) oraz na podstawie dowodu z zeznań powodów (A. M. (1) k. 110-113 akt, B. C. k. 113-116 akt, A. J. k. 116-118 akt, J. K. (1) k. 118-120 akt, i P. C. k. 120-122 akt). Pomimo wątpliwości odnośnie okresu w którym A. M. (1) wpadł w uzależnienie od hazardu oraz wątpliwości dotyczących okresu w którym P. C. miał problemy z nauką, zeznania powodów Sąd przyjął za wiarygodne. W pozostałym bowiem zakresie były spójne oraz logiczne. Wzajemnie się uzupełniały, tworząc pełny obraz stosunków osobistych i rodzinnych, w tym przede wszystkim z A. C. oraz jego roli w życiu powodów, przeżyć związanych z jego tragicznym zgonem w listopadzie 2004 r., a także życia osobistego powodów po jego zgonie aż do dnia dzisiejszego.

Sąd nie uwzględnił wniosku złożonego przez pełnomocnika powodów w przedmiocie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego psychologa, mając na uwadze to co zostało wcześniej ustalone, a mianowicie iż powodowie nie korzystali ze stałej opieki psychologicznej, zaś od samego zdarzenia minęło ponad 11 lat. Sąd uznał, że powołanie biegłego psychologa byłoby niecelowe. Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwalał bowiem Sądowi na dokonanie oceny rozmiaru szkody niemajątkowej, jaką ponieśli powodowie w aspekcie ich żądania zasądzenia zadośćuczynienia. Istotnym elementem brany pod uwagę przy tej decyzji było to, że życie poszczególnych powodów nie było proste, na ich stan psychiczny miały też wpływ inne zdarzenia (m. in. dwukrotny rozwód B. C., brak przez to pełnej rodziny dla jej dzieci – powodów w sprawie, jej kłopotów z podziałem majątku, jej stanu zdrowia, stanu zdrowia córki A., wcześniejsza choroba i zgon matki powodów -A. M. (1) i B. C., a babci pozostałych powodów). Obecnie sytuacja wszystkich powodów jest stabilna a A. J. leczy się u psychiatry z powodu jak to sama określiła, „iż nie daje sobie rady z chorobą”.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Powództwo jedynie częściowo zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powodowie włączyli swoje roszczenia o zadośćuczynienie z naruszeniem dobra osobistego w postaci więzi rodzinnych i prawa do życia w pełnej rodzinie, stanowiących konsekwencję tragicznej śmierci A. M. (2) w dniu 7 listopada 2004r.

Strona pozwana zakwestionowała powództwo, tak co do zasady, jak i co do wysokości, wskazując na brak przepisów uprawniających powodów do dochodzenia zadośćuczynienia związanego z przedmiotowym wypadkiem.

Między stronami istniał więc spór, czy w związku z tragiczną śmiercią ojca części powodów i dziadka pozostałych, przysługuje roszczenie z tytułu zadośćuczynienia za ból i cierpienie związane z tym faktem.

W ocenie Sądu, powodom przysługuje uprawnienie do dochodzenia zadośćuczynienia ze wskazanego w pozwie tytułu. Wprawdzie dopiero na podstawie ustawy z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustawy (Dz. U. 1996 r., Nr 114, poz. 542), z dniem 3 sierpnia 2008 roku, do obowiązującego porządku prawnego został wprowadzony art. 446 § 4 k.c., bezpośrednio statuujący roszczenie o zadośćuczynienie dla członków rodziny zmarłego za doznaną krzywdę wskutek śmierci osoby najbliższej w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, niemniej jednak nie wyklucza to dochodzenia zadośćuczynienia na innej podstawie prawnej, związanej z naruszeniem dobra osobistego jakim jest więź rodzinna. Śmierć A. M. (2) w wypadku komunikacyjnym nastąpiła w dniu 7 listopada 2004 r. roku, a więc przed wprowadzeniem do porządku prawnego art. 446 § 4 k.c., który tym samym nie może mieć zastosowania w przypadku roszczeń powodów.

Sporna w niniejszej sprawie kwestia została ostatecznie rozstrzygnięta przez Sąd Najwyższy, który umożliwił przyznanie najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c., także wtedy, gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008 roku wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia (vide uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 roku, sygn. akt III CZP 32/11).

W myśl art. 448 k.c., w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Stosownie zaś do treści art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego, niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Przepis ten stanowi jedynie przykładowy katalog dóbr osobistych, umożliwiając tym samym objęcie ochroną prawną również innych dóbr osobistych w nim nie wymienionych.

Nie ulega wątpliwości, że śmierć osób najbliższych stanowi niezwykle dotkliwe i tragiczne wydarzenie dla najbliższych członków rodziny zmarłego. Rodzina i wzajemne więzi rodzinne stanowią podstawę funkcjonowania społeczeństwa, wpływają na poczucie bezpieczeństwa osób bliskich poprzez wzajemne wspieranie się w różnych sytuacjach życiowych, dzielenie radości i smutków czy wzajemnych doświadczeń. Bez wątpienia, indywidualne relacje poszczególnych członków rodziny związane są z określoną osobą i stanowią zatem więź rodzinną, będącą dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 k.c. i art. 24 § 1 k.c. Tym samym, rodzaj więzi łączących członków najbliższej rodziny i siła łączących ich uczuć ma wpływ na ocenę wielkości krzywdy doznanej przez osoby najbliższe, a w konsekwencji wpływa na wysokość przyznanego zadośćuczynienia.

Zadośćuczynienie stanowi szczególną formę naprawienia niemajątkowej szkody na osobie (krzywdy), stanowiącej rodzaj rekompensaty pieniężnej za doznane przez osobę pokrzywdzoną czynem niedozwolonym cierpienia fizyczne lub psychiczne i powinno ułatwić przezwyciężenie przez nią ujemnych przeżyć psychicznych. Pomimo tego, że przepisy prawa nie określają szczegółowo kryteriów, jakimi należy kierować się przy ustalaniu wysokości należnego świadczenia z tytułu zadośćuczynienia, to jednak Sąd kierował się przede wszystkim wypracowanymi przez dotychczasowe orzecznictwo, jak i doktrynę prawa, wskazówkami pozwalającymi na dokonanie odpowiednich ustaleń, mając na uwadze także doświadczenie zawodowe w tej materii.

Niewymierny charakter szkody niemajątkowej prowadzi do niepodważalnego wniosku, iż zadośćuczynienie winno stanowić swoiste wynagrodzenie osobie poszkodowanej przeżytych cierpień psychicznych i fizycznych, przy czym wysokość takiego świadczenia powinna stanowić ekonomicznie odczuwalną wartość, nie nadmierną w stosunku do rozmiaru doznanej krzywdy (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2000 roku, sygn. akt III CKN 582/98). Przewidziane w art. 448 k.c. odszkodowanie służy kompensacji krzywdy po stracie osoby najbliższej, a zatem uszczerbku dotyczącego subiektywnej sfery osobowości, uczuciowości człowieka, w szczególności cierpienia, bólu i poczucia osamotnienia, powstałych utrudnień życiowych, konieczności zasadniczo odmiennego urządzenia sobie życia.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozostawia wątpliwości, że śmierć A. M. (2) na skutek zdarzenia z dnia 7 listopada 2004r. roku spowodowała naruszenie dobra osobistego powodów w postaci prawa do życia w rodzinie i utrzymania tego rodzaju więzi rodzinnych.

Z dowodów przeprowadzonych w sprawie, w tym przede wszystkim z przesłuchania A. M. (1), B. C., A. J., J. K. (1) i P. C. wynika, iż byli oni mocno związani ze zmarłym A. M. (2). Ich wzajemne relacje były bardzo dobre. Powodowie spędzali ze zmarłym bardzo dużo czasu, niemalże każdą wolną chwilę. W przypadku powodów A. J., J. K. (1) oraz P. C., po rozwodzie ich rodziców, A. M. (2) pełnił de facto rolę ich przybranego ojca. Zmarły przejął również po stracie żony część jej obowiązków, dbając o to by najbliższa rodzina przebywała w swoim najbliższym gronie, wychowując w tym kierunku nie tylko swoje dzieci, ale również wnuki. Nie tylko opiekował się wnukami na co dzień, ale pokazywał im też swoją wiedzę i doświadczenia w kontaktach z przyrodą.

Bez cienia wątpliwości można stwierdzić, iż nagła oraz niespodziewana śmierć głowy rodziny, jaką był A. M. (2), jak również okoliczności w których do niej doszło, była doświadczeniem tragicznym i traumatycznym. Wywołała ona u powodów głęboki ból, cierpienie oraz poczucie straty i pustki. A. M. (1), B. C., A. J., J. K. (1) oraz P. C. bardzo przeżyli śmierć ojca i dziadka. Zauważyć to można było w trakcie zeznań na sali sądowej. Zeznania te były bardzo spontaniczne, z pewnym pobudzeniem, co szczególnie dało się zauważyć u powódki B. C. , gdy mówiła o dniu wypadkowym i postępowaniu w sprawie karnej.

Skutki tej śmierci powodowie odczuwają do dzisiaj. Pomimo upływu lat, brakuje im gospodarnej ręki A. M. (2). Mimo posiadania własnych rodzin, wciąż starają się kierować swoim życiem, mając na względzie nauki przekazane im przez zmarłego i starają się wspólnie spędzać razem czas, czy to poprzez wspólne spędzanie świąt, czy też wyjazdy na wszelkiego rodzaju uroczystości rodzinne.

Przedstawione powyżej okoliczności, zdaniem Sądu, uzasadniają określenie wysokości zadośćuczynienia za zerwanie więzi rodzinnej po 60.000 zł dla A. M. (1) i B. C. i po 30.000 zł dla pozostałych powodów (wnucząt A. M. (2)). Mając na uwadze fakt 50% przyczynienia się ojca i dziadka powodów do zdarzenia z 7 listopada 2004r. należało zasądzić na rzecz A. M. (1) i B. C. po 30.000 zł, zaś dla A. J., J. K. (1) i P. C. kwoty po 15.000 zł (pkt. 1-v wyroku) . Są to kwoty adekwatne do rozmiaru naruszonego dobra osobistego. Kwoty te mają także charakter kompensacyjny i przedstawiają ekonomicznie odczuwalne wartości, podczas gdy dochodzone kwoty po 50 000 zł dla dzieci oraz po 25 000 zł dla wnuków A. M. (2) byłyby (żądanie uwzględniające 50% przyczynienia się do powstania szkody) – w ocenie Sądu – zbyt nadmierne.

Miarkując wysokość zadośćuczynienia na wymienione powyżej kwoty, Sąd wziął również pod uwagę czas jaki upłynął od zdarzenia. Nie bez znaczenia pozostał fakt, iż powodowie po śmierci A. M. (2) nie pozostali w pełni osamotnieni. Poszczególni członkowie rodziny mogli na siebie liczyć i być w wsparciem w trudnych życiowych chwilach, a nadto mogli liczyć na pomoc także inne osoby bliskie.

W pozostałym zakresie żądanie powodów zostało oddalone (pkt.VI wyroku) .

O odsetkach ustawowych zasądzonych od należności głównej w zakresie zadośćuczynienia, Sąd orzekł na podstawie art. 817 § 1 k.c., wedle którego ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc

od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Szkoda została zgłoszona pozwanemu w dniu 30 maja 2014 roku (niesporne). Uznać należy, że pozwany, w toku likwidacji szkody, dysponował ustawowym terminem 30 dni na prawidłowe ustalenie wszelkich okoliczności zdarzenia i przyznanie żądanego zadośćuczynienia, który to termin upływał dopiero dnia 30 czerwca 2014 r.. Dopiero więc od dnia 1 lipca 2014r. (a nie jak w żądaniu powodów od 31 czerwca 2014r – czerwiec bowiem ma 30 dni a nie 31 .) rozpoczął się bieg terminu na spełnienie żądania powodów. Ponadto, z uwagi na obowiązujące od dnia 1 stycznia 2016 r., uregulowanie odsetek w prawie cywilnym, wprowadzające nowe zasady ich naliczania oraz nowe nazewnictwo, Sąd zasądzając odsetki z urzędu uwzględnił nowy stan prawny .

W punkcie VII wyroku Sąd orzekł o kosztach zastępstwa procesowego, uwzględniając przepis art. 100 k.p.c. oraz § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia

28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz.461) .), które obowiązywało w dacie wniesienia pozwu, mając na uwadze fakt, że żądanie powodów zostało uwzględnione w 60%.

W pkt. VIII – XII Sąd zasądził na rzecz powodów pozostałe koszty (opłatę od pozwu od części żądania uwzględnionego) także mając na uwadze przepis art. 100 k.p.c